

Onderwerp **Haalbaarheidsonderzoek Huishoudelijke Hulp**

Steller **A.A. van 't Hof**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon **(050) 367 60 12** Bijlage(n) **3**

Ons kenmerk

Datum **09-04-2019** Uw brief van

Uw kenmerk **-**

Geachte heer, mevrouw,

Op 31 oktober 2018 nam uw raad het initiatiefvoorstel ‘Onze thuiszorg; van concurrentie naar samenwerking’ aan. Met het aannemen van dit initiatiefvoorstel heeft de raad besloten om een haalbaarheidsonderzoek te laten doen naar verschillende varianten om de Huishoudelijke Hulp (HH) te organiseren. Wij hebben KPMG de opdracht gegeven om dit haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Hierbij bieden wij u het onderzoeksrapport ‘Rapportage haalbaarheid inrichting Hulp bij het Huishouden gemeente Groningen’ aan. Tevens schetsen wij in het kort een aantal ontwikkelingen rondom de voorziening Huishoudelijke Hulp.

Huishoudelijke Hulp

Voordat wij op de uitkomsten van het onderzoek ingaan, schetsen wij een beeld van de voorziening Huishoudelijke Hulp. Op grond van de Wmo 2015 kunnen inwoners van onze gemeente die minder zelfredzaam zijn, maatschappelijke ondersteuning in de vorm van HH ontvangen. Doel van de huishoudelijke ondersteuning die wij bieden, is dat mensen die niet (of gedeeltelijk niet) meer in staat zijn om huishoudelijk werk te verrichten, toch zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen in een schoon en leefbaar huis. Een schoon en gestructureerd huis en huishouden is aangenaam om in te leven en stelt mensen in staat om andere mensen thuis te ontvangen. Daarmee vormt een schoon huis tevens de basis voor sociale contacten en verdere participatie in de samenleving. Tot slot is een schoon huis belangrijk voor de hygiëne en gezondheid.

In onze visie staat de ervaren kwaliteit van de geboden ondersteuning aan de cliënt voorop. Daarom meten wij jaarlijks de tevredenheid van de cliënten en vragen wij of de geleverde zorg bijgedragen heeft aan de bovengenoemde doelen. Naast de kwaliteit van zorg is ook de betaalbaarheid van zorg van

groot belang. Dit vraagstuk speelt zoals u weet niet alleen in Groningen, maar in het hele land. Het betaalbaar en daarmee duurzaam houden van ons stelsel van Wmo- en Jeugdvoorzieningen is één van de grotere opgaven waar wij op dit moment voor staan. Wij hebben de bovengenoemde kwalitatieve doelen vertaald in ons huidige inkoopbeleid waarbij we door middel van de inkoopvorm Open House zestien zorgaanbieders gecontracteerd hebben die huishoudelijke ondersteuning bieden aan ruim 4000 cliënten.

Haalbaarheidsonderzoek door KPMG

U heeft met het raadsinitiatiefvoorstel gevraagd onderzoek te doen naar de haalbaarheid van de volgende varianten: de coöperatie, niet aanbesteden maar subsidiëren, de personeelsstichting en de gemeentelijke thuiszorgorganisatie. Deze varianten dienden volgens het initiatiefvoorstel afgezet te worden tegen de huidige situatie waarbij wij door middel van de inkoopvorm Open House zorgaanbieders gecontracteerd hebben. Daarnaast is tijdens de raadsvergadering van 31 oktober 2018 aan uw raad toegezegd dat ook de variant 'gebiedsgericht contracteren/ aansluiten bij de aanbesteding van de Wmo-begeleiding' zou worden onderzocht. KPMG heeft de verschillende varianten onderzocht aan de hand van een toetsingskader dat bestaat uit diverse componenten: de impact op de cliënt, de impact op de werknemers, de impact op de zorgaanbieders/ zorginfrastructuur, de impact op de gemeentelijke organisatie, de impact op de financiën en (eventuele) implementatie en wat de variant betekent voor de governance en bedrijfsvoering. De ervaringen van andere gemeenten (Zutphen, Amsterdam en Heerlen) zijn tevens meegenomen in het onderzoek; dit was een expliciet verzoek vanuit het raadsinitiatiefvoorstel.

Conclusie

In de conclusie van KPMG kunt u lezen dat zowel de inrichting van de hulp bij het huishouden in de huidige vorm (Open House) als de variant 'gebiedsgericht contracteren' betere opties zijn dan de andere varianten. Van de overige varianten stelt KPMG dat zij relatief hoge (structurele) kosten met zich mee brengen. Ook bestaat het risico op onomkeerbaarheid van de nieuwe inrichting bij deze varianten; bijvoorbeeld omdat de zorgaanbieders niet geneigd zullen zijn om alle medewerkers terug in dienst te nemen op het moment dat het niet blijkt te functioneren. Met de huidige wijze van contracteren door middel van Open House bieden wij volgens KPMG continuïteit aan cliënten, medewerkers, de stichting WIJ en de zorgaanbieders.

Gevolgen stelselwijziging

Uit het Wmo cliëntervaringsonderzoek dat wij uw raad in het najaar van 2018 toezonden, blijkt dat ruim 80% van de cliënten tevreden tot zeer tevreden is met de geboden ondersteuning (kenmerk 61010-2018:511114). Daarom denken wij dat er geen aanleiding is om nu een grote stelselwijziging door te voeren in de wijze van contracteren. We hebben in het kader van de AMvB Reële prijs Wmo samen met de zorgaanbieders een kostprijsonderzoek

gedaan naar de tarieven. De tarieven zijn vervolgens conform deze AMvB vastgesteld. De wijzigingen vanuit de CAO VVT 2018-2019 zijn hierin meegenomen (de invoering van de nieuwe Hulp bij het Huishouden schaal en de 4% loonsverhoging). Daarmee willen we aangeven dat er in de huidige situatie geen concurrentie op prijs bestaat, maar alleen op kwaliteit. Zoals uit het onderzoek van KPMG blijkt, vraagt de implementatie van alternatieven zoals de personeelsstichting, de werknemerscoöperatie en de gemeentelijke thuiszorgorganisatie naast een forse investering in financiën, ook een flinke investering in tijd. Het doorvoeren van een dergelijke stelselwijziging zal dan ook extra capaciteit vragen van de ambtelijke organisatie. Deze capaciteit inzetten is naar onze mening momenteel niet haalbaar vanwege andere grote actuele ontwikkelingen in de zorg, zoals het GON, de doorontwikkeling van de WIJ-organisatie, het effectueren van de recente inkoop Beschermd Wonen, de decentralisatie van Beschermd Wonen en het beheersen van de forse budgetoverschrijdingen bij de jeugdzorg.

Vervolg en planning indien keuze voor gebiedsgericht contracteren

Per 1 januari 2019 werken we met hoofdaanbieders voor de Wmo-begeleiding (GON). Voor de Wmo-begeleiding waren er belangrijke redenen, zowel inhoudelijk als financieel, om over te gaan op een nieuwe systematiek met betrekking tot de wijze van contractering. De belangrijkste hiervan waren dat wij een steviger prikkel wilden geven richting aanbieders om te transformeren door gebruik te maken van bestaande wijkvoorzieningen, het inrichten van algemene voorzieningen en het afschalen van maatwerkvoorzieningen en een stop te zetten op de financiële kostenstijging. Het zou mogelijk zijn een optie kunnen zijn om in de toekomst de Wmo-begeleiding en de HH gezamenlijk gebiedsgericht te gaan contracteren. De looptijd van de aanbesteding van de Wmo-begeleiding is tot en met 2022. Het ligt voor de hand om eerst meer zicht te krijgen op de effecten van gebiedsgericht contracteren bij de Wmo-begeleiding, voordat er met de HH een dergelijke beweging ingezet gaat worden. De ervaringen die we de komende periode met de Wmo-begeleiding gaan opdoen, kunnen dan meegewogen worden. Mochten wij kiezen voor gebiedsgerichte contractering van de HH, dan geven wij er, alles afwegende, de voorkeur aan om deze niet eerder te laten ingaan dan 2023. In dat geval zouden we in het derde kwartaal van 2021 moeten starten met de marktconsultatie en zou besluitvorming hierover moeten plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2022.

Werknemerscoöperaties

KPMG heeft in het kader van dit onderzoek andere gemeenten geraadpleegd om zo ook hun ervaringen te kunnen meenemen. De gemeente Zutphen heeft bijvoorbeeld door middel van Open House zowel zorgaanbieders als één werknemerscoöperatie met twaalf werknemers gecontracteerd. De gemeente Zutphen verleent een subsidie voor de oprichtingskosten van een coöperatie om dit initiatief te stimuleren. Wij staan open voor dergelijke initiatieven vanuit werknemers die gezamenlijk iets willen opzetten.

Stijging zorgkosten

Wij zien ook bij de HH een kostenstijging optreden. Deze zal naar verwachting toenemen als gevolg van de invoering van het Wmo-abonnementstarief. Als gevolg van het abonnementstarief zullen naar verwachting meer mensen met een hoog inkomen een beroep gaan doen op de HH. De overgang naar een andere wijze van contracteren is echter geen oplossing voor dit probleem. Wij zijn voornemens om de kostenstijging te beheersen door de algemene voorziening af te schaffen en alle huishoudelijke ondersteuning aan te bieden in de vorm van een maatwerkvoorziening. Op deze manier kunnen we beter sturen op de toegang tot de HH.

Vanzelfsprekend zal deze vorm van maatschappelijke ondersteuning beschikbaar blijven voor mensen die kwetsbaar en beperkt zelfredzaam zijn. Door gedegen maatwerkonderzoek te doen, kunnen we goed beoordelen of de ondersteuning bij die mensen wordt ingezet waar het ook echt nodig is. De opgave om de algemene voorziening HH naar maatwerk HH om te zetten is opgenomen in coalitieakkoord. Wij komen nog bij u terug op de besluitvorming en de wijze waarop wij de algemene voorziening willen omzetten naar maatwerk.

Presentatie door KPMG

Op 15 april zal KPMG voor de raad een presentatie verzorgen over het rapport. U bent dan in de gelegenheid om vragen naar aanleiding van het rapport te stellen. Uw raad heeft ons verzocht om voor 1 maart 2019 geïnformeerd te worden over de uitkomsten van het onderzoek. Helaas is dit, gezien de korte termijn en de complexiteit van het onderwerp, niet gelukt. Hierover bent u per dagmail geïnformeerd (zie bijlage).

Wij vertrouwen erop u met het onderzoek 'Rapportage haalbaarheid inrichting Hulp bij het Huishouden gemeente Groningen' meer inzicht te bieden in de voor- en nadelen van de verschillende varianten waarop de huishoudelijke ondersteuning in onze gemeente georganiseerd kan worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.